

kateri je bil udarec storjen; ako je orodje priletelo navpično na ustroj (organ) nastanejo premočrtne, zagvozdate¹⁾ rane, inace pak bolj ali manj zvezene klape. Dalje provzroca ostro in lahko orodje cistejshe mahnine nego skrhanu in bolj zagvozdate.

S toporom²⁾, sekiro in enakim orodjem prizadete mahnine segajo neprimerno globoce, robovi so rani navadno odrgneni ali celo zmečkani, kosti odkrhne, udrti, razcepljene, dasi je tudi tukaj še rezasto³⁾ ločitev kostne sklopnine moči zasledovati.

Pri kostnih ranah, storjenih z bolj ostrim, a ne posebno težkim orodjem, n. pr. z lahko sabljo, razdrobi se kost redko-kedaj, izimši steklasto ploskev⁴⁾ na lobanjskih kosteh, katera se tudi v teh slucajih navadno troskvi. Koliko kostna mahnina reži, odvisno je od poskodujočega orodja. Čim debelejša je rezalna zagvozda (za tako namreč treba vse rezilno orodje smatrati), tem bolj razžene kostne robove, tem laglje nastanejo razpoke, tem laglje se tudi kost odkrhne. Pri označevanju takih poskodeb, osobito na glavi, treba torej posebno v pošteb jemati težo orodja in njegov vpliv, ker je z le takimi poskodbami po največ združeno pretres možganov. (Dalje prih.)

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) O pravicah cesijonarjev. Poprava tožbenih podatkov ne škoduje, če se zvrši, dokler teče pravda.

Razsodba I. inštanca

odbije tožbeno zahtevo: Malik naj se obsodi, da mora Listu kot s cesijo z dne 31. januarija 1883. l. izkazanemu pravnemu nasledniku Varnovemu plačati:

a) po Varnu na podlogi razsodbe z dne 26. junija 1880. l., št. 13605., Legarju izplačani znesek	96 gld. 60 kr.
b) po Varnu na podlogi kazenske sodbe z dne 28. oktobra 1879. l., št. 9615., in cesije z dne 24. marcija 1881. l. Relcu izplačani znesek	48 „ — „
vkupe	144 gld. 60 kr.

¹⁾ keilförmig. ²⁾ Beil ³⁾ spaltförmig. ⁴⁾ Glastafel.

R a z l o g i.

Tožiteljevi listini B in C kažeta, da je tožitelj cedent res plačal Legarju tirjatev iz rabsodbe pod *a* in Relcu tirjatev iz rabsodbe pa cesije pod *b*, kateri tirjatvi bi moral bil plačati Malik po navedenih rabsodbah. Zakaj je plačal tožitelj cedent Varen ti tirjatvi, razvidi se tudi iz pravnih spisov in prilog: zato, ker sta si upnika vknjižila vsak svojo tirjatev nadzastavno na Malikovo tirjatev proti Varnu. Pa ta vknjižba se je zvršila potem, ko je bil Malik svojo tirjatev od Varna že prejel in potem, ko mu je bil dal izknjižbeno pobotnico A o prvotni tirjatvi, kajti Legar in Relec sta si šele 30. junija, odnosno 29. novembra 1881. l. pridobila nadzastavno pravo, toženec pa je že 30. aprila dal Varnu izknjižbeno pobotnico, ki se je 3. junija 1880. l. tudi že nadvarstveno — Malik je bil namreč nedoleten — potrdila, tako da bi Varen vsaj tačas Legarju in Relcu lahko bil prestregel pot do vknjižbe nadzastavnega prava glede njihovih tirjatev, pa tudi že prej, če bi bil dal vsaj zaznamenovati izbris prvotne tirjatve, kakor hitro je prejel izknjižbeno pobotnico. Če je ta zamudil, kriv je on, in tudi sam trpi škodo, ki ga je zadela (§§ 1306., 1296. obč. drž. zak.). Varen istinito ni bil več dolžnik toženčev, ko sta se vknjiževali nadzastavni pravici, torej se tudi ne more sklicevati na § 455. obč. drž. zak. proti tožencu, češ, bilo je čisto v redu, da je izplačal upnikoma Legarju in Relcu. On celo niti ne trdi, da se je skušal ustavljati temu izplačilu, kar bi mimo določbe § 469. obč. drž. zak. morebiti bil lahko storil uspešno; on je bil le kesen in je tako provzročil, da je tirjatev Legarjeva od 31 gld. z malimi pripadki narasla do 96 gld. 60 kr. Dokler pa List ne dokaže, da bi Malik vsekakor bil moral plačati tudi Legarjevo tirjatev in pa Relčevo, toliko časa ne more reči, da je storil za toženca, kar bi bil le-tá po zakonu moral storiti, ker se še vedno ne ve, ali bi Malik imenovanima upnikoma ne bil imel kaj ugovarjati, na pr. da je že plačal, ali da ima nasprotno tirjatve. Če sta pa ta dva upnika dobila zgol le iz tega vzroka svoje plačilo, ker sta si dala vknjižiti nadzastavno pravo, zato toženec ne more biti odgovoren, ker on je storil, kar je moral: dal je Varnu izbrisno pobotnico v takem času, da bi se bil le-tá lahko ubranil nadzastavnih upnikov, kakor je to uže prej bilo razloženo. Sklicujoč se na določbe § 1042. obč. drž. zak. torej tudi ne more tožitelj prodreti s svojo zahtevo. Niti tega ne morem trditi po pravici, da se je Malik obogatil z Varnovimi plačili, ker ni dognano,

da bi vsekakor bil moral izplačevati Legarju in Relcu, in morebiti sta se okoristila le ta dva. Vrhu tega govori dotični § 878. obč. drž. zak. le o pogodnikih, kontraktne zveze med Varnom in Malikom pa že davno ni bilo več, ko je Varna zadelo plačilo pri Legarji in Relci. Da bi Listov prednik bil plačal, sporazumevši se z Malikom, upnika (§ 1422. obč. drž. zak.), tudi ni omenjeno v pravdi. Ni ga torej najti opravičene- nega naslova tožbeni zahtevi, zato se je morala odbiti.

A p e l a c i j a.

Malik je dolgoval Legarju in Relcu iz razzodeb. Varen je nad- vknjiženi tirjatvi plačati moral, če je hotel hipotečno posestvo oteti prodaje. Sodišče ga je prisililo, da je plačal, a Malik ni ničesar storil, dasi je znal po sodišči o superintabulaciji. Iz priloge F je razvidno, koliko eksekucij je storil posebno Legar, predno je od Varna prejel plačilo. Vse te eksekucijske stroške je moral naposled plačati Listov prednik. V sodbi omenjena krivda bi mogla zadeti samo eksekucijske stroške, ki so se nabrali proti cedentu Varnu. Plačanih glavníc, obresti in zoper Malika naraslih eksekucijskih stroškov pa ta krivda ne more zade- vati. Malik pri razpravi niti trdil ni, da je Legarju in Relcu sam poplačal.

V i š j e s o d i š č e

razveljavi razzodbo in ukaže popolniti razzpravo, ker se ni razzmotravalo, ali se nahajajo v eksekucijskih stroških, omenjenih v cesiji B s 47 gld. 63 kr., oziroma v izbrisni pobotnici C, kjer pa niso izrečeni po šte- vilki, tudi taki, ki so nastali neposredno proti cedentu Varnu v ekse- kuciji Legarja in Relca, in sicer zato, ker se na tožiteljevi strani niti oporekati ne more, da ni bilo takih eksekutivnih stroškov, niti se iz sodniških aktov F in G ne razzvidi, ali se je vršila eksekucija nepo- sredno proti Varnu; in glede na to, da je utemeljitev te okolnosti tolikanj važna za razzodbo te pravde, ker taki eksekucijski stroški, ki so nastali neposredno proti osebi Varnovi, niso mogli biti predmet cesiji eksekventov na poslednjega.

P o p o l n j e n a p r a v d a

kaže Legarjevo tirjatev v glavnici z	31 gld. — kr.
zaostale obresti z	9 " 87 "
tožne stroške z	8 " 10 "
eksekucijske stroške z	5 " 47 "
eksekucijske stroške, neodmerjene z	42 " 16 "
vkup	<u>96 gld. 60 kr.</u>

pri Legarjevi tirjatvi; vsi ti stroški so narasli proti Maliku, in Varen jih je plačal, predno se je začela kaka eksekucija proti njemu samemu.

Isto se je godilo pri Relčevi tirjatvi v glavnici	40 gld.
obresti	1 „
eksekucijski stroški, neodmerjeni	7 „
vkup	<u>48 gld.</u>

Tožitelj dožene, da se mu neodmerjeni eksekucijski stroški Legarjeve tirjatve sodniško določijo z 31 gld. 25¹/₂ kr.

Relčeve tirjatve pa z 10 „ 42¹/₂ „

Tirjatev pod a) se skrči za 10 „ 80¹/₂ „

Toženec pravi, da je Legarjeva tirjatev bila prvotno Molova, kateri jo je dognal s sodno pogodbo z dne 8. oktobra 1879. l. št. 23784, da jo je potem Mol Legarju odstopil, da je le-tá v novič tožil in proti nedoletnemu tožencu, zastopanemu od očeta, dognal s sodbo pod a tirjatev v novič, ker oče ni vedel, da je ta tirjatev že plačana od nedoletnega, ob novi razpravi v ječi bivajočega sina; toženec tudi razjasni, da je Relčeva tirjatev imela prvotni naslov v odškodnini iz kazenske sodbe z dne 28. oktobra 1879. l. št. 9615, katero tirjatev bi bil moral toženec plačati solidarno z dvema sokrivnikoma prvotni upnici Roti; da je Relec cesijonar te Rote, da je posegel na vknjiženo dedščino 102 gld. 91 kr., sodolžnika Grela, da je to dedščino eksekutivno sam kupil za 25 gld., kateri znesek je odbil dotični razdelilni odlok od narasle tirjatve, tako da je cela ostala prvotna tirjatev; od Grelovega dolžnika pa da je iztirjal eksekutivno mu prisojeno tirjatev v vsoti nad 100 gld., to vse v letih 1879 do 1883, v tem da je posegel tudi po tirjatvi sodolžnika Malika, vknjiženi na Varnovem zemljišči.

Kot priča zaslišani oče Malikov se ne spominja, da je Molov dolg priznal in tako provzročil, da je mogla iziti druga eksekucijska listina, navedena pod a, če je tudi še obstajala prvotna pogodba.

Razsodba I. inštance

v drugič odbije tožbeno zahtevo z enakim prvim odstavkom svojih prejšnjih razlogov; nadalje pa: Akoravno je sedaj na podlogi ponovljene razprave mogoče s prisego dognati, da je toženec Legarjevo tirjatev plačal prvotnemu upniku Molu, in če je tudi očitno, da je druga tirjatev po izreku ne le Grela in njegovega dolžnika, ampak tudi Relca samega plačana prav za prav popolnoma Relcu iz dedščine solidarnega dolžnika Grela, kjer je prišlo na dan, da je Relec navidezno

dobil na pobitek te tirjatve le 25 gld., namreč dražbeno skupilo, ki ga je obljubil za Grelovo dedščino, da pa je vkljub temu ob enem in morda nalašč poprijel tudi za dedščino sedanjega toženca kot solidar-nega dolžnika in na ta način izsrkal tudi od Malikovega dolžnika isto tirjatev, mora se venderle sedANJI slučaj motriti s stališča . . . (sledé motivi prvotne sodbe o izknjižbeni pobotnici A in poznejšnji nad-vknjižbi tirjatev pod a) in b). Nasledke svoje popustljivosti trpi naj torej Varen sam in ž njim vred njegov cesijonar-tožitelj, ki si ni pridobil več pravic, nego jih je imel prednik.

Razsodbe II. inštance.

I. Toženec Malik je dolžan tožitelju Listu kot vsled cesije z dné 31. januarija 1883. l., izkazanemu pravnemu nasledniku Varnovemu plačati od zneska 96 gld. 60 kr., ki ga je Varen Legarju na podlogi razsodbe z dne 26. junija 1880. l., št. 13505., plačal, delni znesek 85 gld. 69¹/₂ kr. av. v. s 5⁰/₁₀₀ obrestmi od dneva vročene tožbe v 14 dneh pod eksekucijo.

II. Tožbena zahteva glede dalnega zneska 10 gld. 90¹/₂ kr. se odbije.

III. Tožbena zahteva ima to vsebino: toženec Malik je dolžan plačati tožitelju kot s cesijo z dne 31. januarija 1883. l. izkazanemu pravnemu nasledniku Varnovemu znesek 48 gld., ki ga je Varen Relcu na podlogi kazenske razsodbe z dne 28. oktobra 1879. l. št. 9615. in cesije z dne 24. marcija 1881. l. plačal, ter 5⁰/₁₀₀ obresti od dneva vročene tožbe — odbija se za sedaj.

IV. Toženec Malik je dolžan plačati tožitelju pravnih stroškov polovico, tako tudi apelacijskih stroškov polovico.

Razlogi.

Ni prepirno ter izhaja tudi iz pravnih spisov, priloženih pod G, da je Legar kot cesijonar Molov tožil nedoletnega Malika, zastopana od očeta svojega, za 31 gld. in dosegel proti njemu kondemnatorno sodbo z dne 26. junija 1880. l. št. 13605 na platež zneska 31 gld., 6⁰/₁₀₀ obresti od 8. oktobra 1876. l. sem in pravnih stroškov 8 gld. 10 kr. Ta z razsodbo določeni znesek je plačal Varen tožitelju Legarju z naraslimi eksekucijskimi stroški vred, kar je po sodnem redu dokazano z odstopnim pismom z dne 16. januarija 1882. l. B, prinesenem v izvirniku. Pravice cesijonarja Varna so po § 1394. obč. drž. zak. enake pravicam cedenta Legarja; Varnu, oziroma tožitelju

kot nadaljnemu cedentu pristoji namreč tirjatvena zahteva proti Maliku, poslednjemu pa vendar po § 1396 obč. drž. zak. ni zabranjeno, da svoje ugovore glede tirjatve uporabi tudi proti cesijonarju Varnu, oziroma Listu. Te pravice se je poslužil Malik dejansko v pravdi, rekoč, da je Molu, od katerega je Legar s cesijo prevzel tirjatev že meseca oktobra 1879. l. glede obresti in stroškov in nekaj tednov pozneje tudi glede glavnice z 31 gld. poplačal, da torej Mol nikakor ni imel pravice že uničeno tirjatev pozneje zopet odstopiti s cesijo z dne 18. oktobra 1879. l. Legarju. A na ta ugovor se ni moči ozirati, ker se mora ta prepirna stvar smatrati kot dognana z razsodbo, ker je bil pozneje, t. j. z bagatelno sodbo z dne 26. junija 1880. l. št. 13605, obsojen Malik na platež zneska 31 gld., obresti in stroškov Legarju. Ta sodba stoji; na čine pred njo se ni moči ozirati; pravni nasledki te sodbe bi se dali k večjemu odstraniti z restitucijo; oče kot zakoniti zastopnik Malikov se takega ugovora v odnosni bagatelni razpravi ni poslužil, in toženčeva trditev, da ni bil informovan, ni pripravna, da bi kaj izpremenila v stvari. Iz tega je očitno, da se od strani dolžnika Malika proti cesijonarju Varnu, oziroma Listu, ne more uporabiti ugovor, da je tirjatev že plačana bila Molu pred omenjeno sodbo. Malik je torej zavezan glede glavnice, obresti in tožbenih stroškov kakor tudi glede stroškov eksekucijskih, da plača vse to v roke tožitelja, poslednjih pa ne v zahtevanem znesku 42 gld. 16 kr., ampak le z 31 gld. 25¹/₂ kr., v katerem znesku jih je sodnik določil z odlokom z dne 9. junija 1887. l. št. 13997. Vsi ti stroški so narasli le proti Maliku, niso pa mogli nastati niti vsotoma niti deloma proti Varnu, ker le-tá ni bil nikoli dolžnik Legarjev, ampak le intercedent in njegov cesijonar. In iz tega tudi izhaja, da ni moči spoznati na glavno prisego, ki jo Malik nalaga tožitelju o tem, da je uže poprej plačal Molu. Da je cesijonar Varen bil tudi lastnik hipotečne realitete, to je brez pomena za odločbo. Tožitelj izvaja svojo zahtevo takisto kakor Varen le iz cesijske pogodbe, zastavno pravo pa nima rič opraviti pri sedanjem slučaju. Privolitev toženca Malika ni bila potrebna za eksistencijo cesijske pogodbe in Varnov motiv, zakaj je plačal, in si dal tirjatev Legarjevo odstopiti, je celo neodločljiv, bodi si da je bil le-ta, ker je Legar bil posestnik hipotečne realitete, bodi si kak drug razlog. Isto tako je celo irrelevantno, je li Varen zakrivil s tem kako popustljivost, da Malikove tirjatve o 157 gld. 69 kr. ni takoj izbrisati dal vsled izknjižbene pobotnice z dne 30. aprila 1880. l., kajti zastavno pravo

niti v razgovor ne hodi; če bi tirjatev tudi nikdar ne bila zavarovana zastavnopravno, in če bi se nikdar ne bilo doseglo podzastavno pravo v iztirjanje zneska 31 gld. s prip., bila bi vender tirjatev povsem utemeljena že iz cesijske pogodbe in iz rzsodbe z dne 26. junija 1880. l. št. 13605. Temu delu tožbene zahteve je bilo torej ugoditi, vender se je morala izreči glede višjega zneska eksekucijskih stroškov odbitev z 10 gld. 90¹/₂ kr., ker je namreč za toliko manjši sodniško določeni znesek. A kar se dostaje zneska, poplačanega Releu, stvar je vender drugačna. Varen je plačal tirjatev iz odškodninske sodbe z dne 28. oktobra 1879. l. št. 9625 in iz Rotine cesije z dne 24. marcija 1881. l. s 40 gld. z obrestmi in stroški, in poplačani upnik Relec je imenovanemu plačniku z ekstabulacijsko pobotnico z dne 24. januarja 1882. l. tudi dovolil izbris podzastavne pravice, ki se je držala Varnovega zemljišča zastavnopravno na zastavljeni tirjatvi Malikovi s 157 gld. 69¹/₂ kr. iz prisodnega pisma z dne 15. januarja 1880. l. št. 2993. Tudi tukaj je nagib, iz katerega je poplačal Varen, za sodbo brez pomena; zadostuje, da ga ni zadela osebna dolžnost pri tem plačilu, ker ni bil dolžnik, a tudi ne lastnik zastavnine, t. j. stavka s 157 gld. 69 kr. Ali Relec ni odstopil pravic plačilecu Varnu, le-tá jih torej tačas tudi ni mogel odstopiti sedanjemu tožitelju Listu. Po § 1423. obč. drž. zak. je plačilec, ki plača celo brez dovoljenja dolžnikovega upniku, upravičen od njega zahtevati, da mu odstopi če tudi po plačilu, tiste pravice, ki jih je imel upnik. Ker se ta odstop ni zvršil, tožitelj tudi ne more opirati svojih pravic na zakonske določbe §§ 1393. in nasl., ampak more od dolžnika zahtevati k večjemu kot *negotiorum gestor* odškodnine. V tem slučaju pa bi se moralo po § 1038. obč. drž. zak. dokazati, da je delal na očitno in pretežno korist Malikovo. Da bi se bila tako kvalifikovana korist dosegla za Malika, niso dognali niti govori v pravdi niti dokazi; sicer tudi tožitelj svojega zahtevka nikakor ni oprl na *negotiorum gestio*, ampak ga je izvajal le iz svojega dejanskega plačila. Pa ker plačilec vender le more od plačanega upnika celo po tem, ko je bil poplačal, zahtevati, da mu odstopi pravice, ki so njemu pristojale, in ker slučaj ni še izključen, da bode to zahteval, ter bode tedaj šele rešiti vprašanje o regresu v meritorni sodbi, odbija se ta del tožbene zahteve le za sedaj. Kar se tiče vprašanja glede stroškov, pomisliti je, da je tožitelj v svoji vsotni zahtevi s 144 gld. 60 kr. z delnim zneskom 85 gld. 69¹/₂ kr., torej z več nego s polovico zmagal, z delnim zneskom 10 gld. 90¹/₂ kr. pa

povsem in z zneskom 48 gld. za sedaj propal; ta dejanski položaj opravičuje po smislu §§ 24, 25. in 26. zak. z dne 16. maja 1874. l. št. 69. drž. zak. izrek, da mora toženec plačati polovico pravnih in apelacijskih stroškov.

Razsodba III. inštanice

potrjuje nadsodno razsodbo s popravkom, da vsota, ki jo mora plačati toženec pod I. odstavku tožitelju, znaša prav 80 gld. 22¹/₂ kr., da je torej tožbena zahteva v II. odstavku z delom 16 gld. 37¹/₂ kr. odbita, in da je tožencu samemu trpeti revizijske stroške.

Razlogi.

Nadsodna razsodba se je morala iz stvarnih in zakonitih njenih razlogov, na katere se tukaj zavrača, potrditi, in se je pri tem glede tožitelju priznanih eksekucijskih stroškov uvaževalo, da se personalni dolžnik zato, ker ni plačal, dasi v krivdi, pravično ne more ustavljati tožbeni zahtevi, češ, da bi hipotekarni dolžnik bil lahko zabranil te eksekucijske stroške, če bi bil v pravem času zvršil izbris zastavnega prava za prepirno tirjatev na podlogi pobotnice, ki je v njegovih rokah. Med hipotekarnim dolžnikom in tožencem baš ni bilo nikake pravne razmere, ki bi temu dajala pravico, da bi delal onega odgovornega za to, ker je opustil izbris iz zemljiške knjige. Ni ga torej pravnega temelja za to, na kar toženec teži, da bi prevalil namreč na pravnega naslednika hipotečnega dolžnika eksekucijske stroške, nastavše iz tega, kar on ni hotel plačati. Izrečeni popravek označuje razloček, ki se pokaže, ako primerjamo sodniško določene eksekucijske stroške k onim, ki jih zahteva tožitelj. Izrek o revizijskih stroških je opravičen po določbah §§ 24. in 26. zakona z dne 16. maja 1874 l. št. 69. drž. zak.

b) Razmerje med § 230. kaz. zak. in § 1489. obč. drž. zak.

(Dalje in konec.)

Proti tej razsodbi, ki je zahtevo tožniku pogojno odbila, apelovali sta obe stranki. Višje sodišče v Gradci je ustreglo apelaciji tožnikovi, priznalo brez pogojno odškodnino *in quali* tožniku ter mu dovolilo cenilno prisego gledé količine odškodnine; popolnoma pa je odbilo apelacijo toženčovo.

Razlogi slovejo do besede:

Mnenje prvega sodnika, da z le-temi kazenskimi razsodbami ni dokazavo, da je toženec zakrivil krivo obsodbo in zapor tožniku L. K., katerega je leta 1878. in 1879. po nedolžnem prestal, je napačno; vsled tega pa se tudi ne more odobriti, da bi se gledé te okolnosti dopustila omenjena nezavračna prisega.

Ne gledé na to, ali je zapeljal toženec katero pričo v krivo izpovedbo in prisego, utemeljuje dejanje toženčevo tako krivdo, katera ga veže po § 1295. obč. drž. zak., da mora povrniti škodo izvirajočo iz te krivde. Toženec je v istini, kakor izhaja iz razsodeb z dné 5. septembra 1882. l. in 10. decembra 1882. l. pod A in B, v noči od 2. do 3. januarija 1876. l. izustil v krčmi Franca St. v Č. psovke in grdilne priimke, ki utemeljujejo hudodelstvo razžaljenja Njeg. Veličanstva in razžaljenje članov cesarske hiše. Tožnik L. K. je kot priča zaslišan govoril resnico, toženec je to pričevanje imenoval lažnjivo, in priče, katerih pričevanje se je kasneje izkazalo lažnjivo, podpirale so to trditev toženčevo. On svojih izpovedeb in trditev ni izpremenil, ko je bil vsled tega sum nastal, da je tožnik toženca F. S. zaradi izmišljenega hudodelstva obrekoval, in ko je tožnik bil naposled zaradi hudodelstva obrekovanja in goljufije spoznan kriv in na osemmesečno ječo obsojen.

Dokazano je pa tudi, da je toženec F. S. pričo Franca St. naravnost zapeljal v krivo pričevanje. Zaradi tesne zveze preiskave, ki je tekla najprej proti tožencu in potem proti tožniku, za poslednjega ni bilo samo to pomenljivo in važno, kar je v tej preiskavi in neposredno tožnika obremenjalo, nego tudi to, kar so v prvi preiskavi priče govorile po lažnivem, da oproščajo toženega F. S., ker je s tem sum proti tožniku zaradi obrekovanja nastal in se povečal. To je tudi izrečeno jasno v razsodbi E, ki veli, da so zaprisežene priče, med njimi Franc St., določno izpovedale, da omenjeni večer niso slišale tistih psovok in razžaljivih priimkov. Le vsled tega je bilo za dokazano imeti, da te psovke in grdi priimki niso bili izuščeni. Z ozirom na vsebino razlogov ni dvomiti, da če bi bil Franc St. govoril resnico, namreč da je toženec v istini v njegovi krčmi v noči 3. januarija 1876. l. govoril inkriminovane besede, tožnik L. K. ne bi bil nikdar zaradi obrekovanja obsojen. Ker je pa bil tožnik kasneje vsled ponovljenega kazenskega postopanja na podlogi razsodbe pod A oproščen, bil je z razsodbo porotnega sodišča z dné 10. decembra 1882. l. pod B. Franc St. obsojen zaradi hudodelstva goljufije, katero je s tem za-

krivil, da je 1876. l. ob kazenskem postopanju proti tožencu kot priča lažnivo izpovedal, da ni slišal, da je toženec v noči 3. januarija 1876. l. v njegovi krčmi izgovoril katero koli besedo proti Nj. Veličastvu in proti ednotni državi, in ker je to izpovedbo tudi pri glavni razpravi proti tožniku L. K. dné 14. aprila 1877. l. zaradi hudodelstva obrekovanja s prisego potrdil; bil je ob enem tudi toženec zaradi hudodelstva goljufije kriv spoznan, ker je pričo Franca St. z darilom podkupil v krivo pričevanje. S tem je dokazano, da je Franc St. tudi še pri glavni obravnavi proti L. K. dné 14. aprila 1877. l. ponovil lažnivo pričevanje in da ga je toženec k temu pripravil.

Da je bila s tem krivična kazen, ki jo je L. K. moral pretrpeti, tudi provzročena, izrečeno je v rzsodbi B. ter tudi v rzsodbi najvišjega sodnega kot kasacijskega dvora z dné 25. maja 1883. l. pod C. jasno; posebno se v zadnji do besede glasi: „Prvi sodnik je smatral za dokazano in resnično — in to se po § 258. in 288. št. 3 kaz. pr. r. ne da ovreči, — da so F. S. (toženec), Anton S. in Franc St. z zločini, ki so predmet glavnim vprašanjem 8., 10. in 12., bistveno pripomogli, da je bil L. K. (tožnik) 14. aprila 1877. l. hudodelstva obrekovanja kriv spoznan in kaznovan“. Da zarad tega, ker je bil F. S. s to rzsodbo pod C. zatožbe oproščen, ni še izrečeno, da mu tudi zasebnopravne odškodnine ni treba dati tožniku L. K., omenil je že prvi sodnik.

Ta oprostitev se je izrekla zgol iz formalnopravnih razlogov, namreč zaradi zastarelosti hudodelstva, in izrek ima podlogo tudi v tem, kar je porotni sodni dvor „neovržno“ konstatoval.

Ni res, kar trdi prvi sodnik, da je z rzsodbo pod C bila ravno rzsodba porotnega sodišča v Celji B. gledé obsodbe toženčeve zaradi hudodelstva goljufije, storjenega s tem, da je pričo Franca St. v krivo pričevanje napeljeval, razveljavljena kot ničeva. V rzsodbi najvišjega kot kasacijskega sodišča pod C se je zgol izreklo, da samo doba začetega (ponovljenega ali nadaljevanega) zločina, ki je z odgovorom porotnikov določena, določuje začetek zastarelosti, da je prvi sodnik v svojih razlogih okolnost, katere porotniki niso [konstatovali, smatral za dokazano, namreč, da sta Franc St. in Anton S. svoje lažnive izpovedbe tudi pri zaslišanji dne 9. maja, oziroma 30. aprila 1878. l., za resnične trdila, kar bi se bilo moralo porotnikom kot nadaljevanje ali ponavljanje zločina konstatovati dati. Ker je kazenski sodnik rzsodil, da je toženca Franca St. zapeljal v krivo pričevanje, da pa je

vender v kazenskem oziru hudodelstvo že zastarelo, vender civilnemu sodniku ni nobene zapreke toženčevo krivdo, ki mu nalaga dolžnost odškodnine, na podlogi kazenske razsodbe smatrati za dokazano. Na drug način se dokaz te krivde v tem slučaju kakor tudi v podobnih slučajih ne da doseči; posebno pa se ta dokaz z nezavračno prisego, katero je prvi sodnik dopustil, namreč s prisego toženčevo, da, kolikor on ve in se spomina, ni priče v krivo sodno pričevanje zapeljal, ne sme pripustiti.

Iz teh pomislekov se je morala nezavračna prisega odkloniti, in odškodnina tožniku v maksimalnih zneskih *ad a* . . . 414 gld. t. j. za vsak dan 3 gld. *ad b* 800 gld. pripoznati s tem pogojem, da tožnik priseže dotični cenitni prisegi. Ti cenitni prisegi se glasita:

1) da L. K. ceni svojo škodo in svoj izgubiček zaslužka skozi ta čas, kar je bil v ječi, t. j. 138 dni, na 414 gld. in

2) da L. K. ceni sramoto in nečast, provzročeno mu z nedolžno ječo, ter tudi prikrajšanje kredita s to krivo razsodbo na 800 gld.

Proti tej razsodbi vložita obe stranki revizijo; tožnik zaradi izreka glede stroškov, toženec glede meritornega vprašanja in sploh zaradi tega, ker je nadsodišče v Gradcu reformovalo razsodbo prve inštanace *in pejus*.

Najvišje sodišče je reviziji tožnikov glede stroškov apelacijskih ustreglo — a ker to ni za vprašanje, katero v konkretnem slučaju razpravljamo, merodavno, izpuščamo dotični del razlogov —, revizijo toženčevo pa kot neosnovano zavrglo in to iz nastopnih

razlogov:

Ker sta obe spodnji inštanca tožnikovi zahtevi pogojno ustregli, zato sta ti razsodbi v tem oziru, da tožnikova zahteva ni brezpogojno odbita, enaki; zaradi tega je v obče revizija toženčeva vsaj toliko izvenredna, kolikor zahteva toženec, da se brezpogojno odbije tožnikova zahteva, češ, da je že zastarela, ter kolikor se tiče števil in zneskov, ki so bili enakomerno ustanovljeni v obeh inštancah. Izvenredna revizija je pa le takrat pripustna, ako se nahajajo pogoji dvorn. dekr. z dne 15. februarija 1833. l. št. 2593. zb. pr. zak. Da se je kakova ničevost pripetila, tega toženec sam ne trdi, ter se taka ničevost tudi ne da po pregledu aktov konstatovati; takisto pa se tudi ne da v nižjesodnih razsodbah, v kolikor sta enaki, najti očitna krivica.

Osobito, kar se tiče vprašanja zastarelosti, izrekli sta nižji sodišči po pravici, da zastarelost hudodelstva ne more vplivati na določbo § 1489. obč. drž. zak. Po tej točki zastari pravica do tožbe za odškodnino, ako je le-tá izvivala iz hudodelstva, v 30 letih; iz tega izhaja, da je tehtnost dejanja, ki provzročuje škodo, namreč kvalifikacija tega dejanja kot hudodelstvo, pri zastarelosti merodavna, ne pa to, ali je provzročitelj škode bil tudi v istini kaznovan zaradi tega hudodelstva. Po § 230. kaz. pr. r. učinja zastarelost hudodelstva to, da se zaradi takega dejanja niti preiskava pričeti ne sme niti prisoditi kaka kazen; ako pa storilec v takem slučaju ni samo prestopil kazenskega zakona, nego tudi določbe občnega drž. zakonika, in ako je s svojim dejanjem provzročil kako škodo, umeje se samo ob sebi, da ostane, če se tudi lahko sklicuje na zastarelost hudodelstva in izključitev sleharne kazni, njegova zasebnopravna odgovornost ista, in da ta odgovornost traja tako dolgo, kakor da zastarelost kazni ni nikdar stopila v moč, ker se doba te odgovornosti ravna le po civilnopravnih zakonih. V tem slučaju pa se toženec tudi ne more z uspehom sklicavati na triletno dobo zastarelosti po § 1489. obč. drž. zak. Sicer je tožnik L. K. moral uže dne 11. aprila 1879. l., ko je bil iz kazenskega zapora izpuščen, vedeti, da je bil vsled te nedolžne kazni poškodovan, to je, znano mu je bilo, kakovo škodo je prebil, ne pa tudi, kolika je (quantum) ta škoda, ker mu je sramota in nečast storjena vsled te kazni, ter tudi provzročeno prikrajšanje kredita, in ker sta škoda v tem oziru kakor tudi izgubiček zaslužka še le s tem bila odstranjena, da je bil z oprostim izrekom z dne 5. septembra 1882. l. št. 17062. rehabilitovan. Pa tudi takrat še tožnik ni mogel vložiti tožbe za odškodnino proti tožencu, kajti on je moral po propisu dvornega dekreta z dne 6. marcija 1821. l. št. 1743 zb. pr. zak. prej počakati uspeha kazenskega postopanja proti tožencu zaradi hudodelstva, obrekovanja in goljufije, kateremu se je tudi s svojimi zasebnopravnimi zahtevami, ki jih je bilo v adhesivnem procesu razsoditi, pridružil; šele potem, ko je bil z razsodbo c. kr. najvišjega kot kasacijskega dvora z dne 23. maja 1883. l. št. 23. s temi zasebnopravnimi zahtevami odkazan na pot civilne pravde, mogel je proti tožencu nastopiti pot civilne tožbe, katero je tudi vložil *sub. pr.* 5. oktobra 1885. l. št. 7021. torej predno so pretekla 3 leta, odkar je bil sploh v stanu to storiti. Ugovor tožencev, da je pravica do tožbe že zastarela, neopravičen je torej popolnoma.

Ker pa tudi razsodbi nižjih inštanc, kar se tiče števil in zneskov, z ozirom na to, da je škoda *in quali* dokazana, *in quanto* pa od civilne prisege tožnikove odvisna, nista nobeni zakonski določbi protivni, zato je izvenredna revizija toženčeva glede na določbo zgoraj omenjenega dvornega dekreta popolnoma neosnovana in nedopustna.

Kar se pa tiče redne revizije toženčeve, naperjena je proti temu, da je višji sodnik toženčevo krivdo glede nedolžne obsodbe tožnikove brez okolišev smatral za dokazano. Ta točka pritožbe pa se je zakonito uže v razlogih nadsodišč ovrгла; tukaj treba samo opomniti, da razlogi razsodeb najvišjega kot kasacijskega dvora z dne 25. maja 1883. l. št. 723. izrečno konstatujejo, da iz tega, kar je sodni dvor v Celji po § 258. in 288. lit. b kaz. pr. r. neovržno v dejanskem oziru smatral za dokazano, izhaja, da so današnji toženec, potem Anton S. in Franc St. bistveno k temu pripomogli, da je bil tožnik dne 14. aprila 1877. l. zaradi hudodelstva obrekovanja kriv spoznan in zbok tega tudi kaznovan. Ni torej nikakor potrebno, da bi še tožnik L. V. na kak drug način dokazoval krivdo toženčevo glede te okolnosti po §§ 1301. in 1302. obč. dr. zak. V očigled tega je torej tudi redna revizija toženčeva brez zakonske podloge.

A. Brumen.

Načrt novega kazenskega zakona.

V Ljubljani, dné 13. aprila.

Predvčeranjim je pravosodni minister grof Schönborn zbornici poslancev predložil načrt novega kazenskega zakona. Kodifikacija kazenskega prava je uže davno potrebna. Sedanji zakon ima nazore iz preteklega stoletja, krut je za nekatere zločine in v svojih definicijah ne ugaja današnjim pojmom o kaznivih dejanjih. Popravljal se je z različnimi novelami, iz novih razmer izrasla zlodejstva so prišla pod posebne kazenske zakone, vendar pa je prepotrebna enotna kodifikacija, in le-to podaja načrt. Večino kazenskih disciplin nahajamo v načrtu samem, nekaj specialnih zakonov pa bode vendar še ostalo veljavnih.

Načrt sam ima to-le v sebi: Uvodni zakon s 47 članki, a potem — kazenski zakonik o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z naslednjimi deli: 1. del. Splošnje določbe. I.